מסורת הש"ס

גמ' ג)ס"ק ע. שבועות נג: **ד)**[לקמן מח:] **ה)**[קדושין כד. וס"ב] **ו)**[ברכ"ס הגי' אמר שמואל] **ז)**מ"ק יח. וס"ע **ח)**ג' ס"ק לעמר **ט)**ס"מ קנ: **י)**קדושין כט. **יא)**[ועל יב:] **יב)**[עי' לעיל יב: בתוס' ד"ה לפו] **יג)**[קדושין עט. נדרים כט.:] **יד)**[ברכ"ס] **טו)**ס"ק **יג)**[ומקרקעי תרומ' **יב)**ס"ק **יד)**[בד"ה כל נגעי] **טז)**[נדרים] ס"ק **טז)** גי' הס"ק וי"ע ושין מהרש"ק **יז)**[פרשה ויכל סי' יג] **יח)**נמי הוי ס"ק **יט)**ס"ל לפי' תיובי ס"ק

הגהות הב"ח

(ג) **גמ'** לא בתניגן אורבתא אמטלטלי כפ"ל וכן ברש"י: **(כ)** **שם** בפיקוח זכר ונקבה **האבות פטורין** וכו' תני רב הונא: **(ג)** **שם** ראמר שמואל הלכה: **(ד)** **שם** ושמואל אמר אין בנו פדוי אמר **רבא** לטולי עלמא: **(ה)** **רש"י** ד"ה תני רב הונא כו' נמצאת מציתה ילדה זכר: **(ו)** ד"ה מת הבן וכו' קאי הס"ד ומיבא נמי נמתק: **(ז)** ד"ה עד שיאמרו וכו' עד שיבין רליה הבהן דיבול לומר לו הבן וכו' יהביה אנא הס"ד:

תורה אור

גמ' א) וּפִדְיוֹן מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמִשֶּׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא: (במדבר יח, טו)

ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פְּקֹד כָּל בְּכֹר זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה וְשָׂא אֶת מִסְפַּר שְׁמֹתָם: (במדבר ג, מ)

רש"י ג) פְּקֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה תִּפְקְדֵם: (במדבר ג, טו)

פניני רש"י

אדרבתא. תורכמנ. הרגאה ולשון שולטנות הוא כמו (ב"ב דף קמד:) בזמן פלוי תורכן שלטון לף כאן תורכתא הסלטה שהשליטו על בעל דינו לתובעו:

(שבועות נג: ד"ה תורכתא)

אמטלטלי. לפי שאינו נעין והעדים מעידין על מה שכתוב מתחת ידם לו פיד פלוני כך וכך:

(שבועות נג.)

דכפריה. דמיחזי. דמתמיהן מקרקע דיהיב ליה לגלוים מידי דלים ליה גבי הלוך:

(ב"ק ע. ד"ה דמיחזי)

בחזקת שלא נפדה. ...דכתיב ביה (במדבר יח) מבן חדש תפדה הלכך מתחת בתוך שלשים יום לא פדאו מבני דחדש הוא ומיהו דלמא מיפרע לחד מהנ דמיחזי דכתיב ביה דכפריה אלא לאחר ל' יום:

(ב"מ קב: ד"ה דמיחזי)

דכולי עלמא מעכשיו אין בנו פדוי. היכי דמתר ליה מעכשיו יהול פדיון זה לינו פדוי...

(לעיל יב:)

מסכת עוקצים

פרק ג' המשך משנה ה'

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, אִם נִלְקְחִים בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, מִפְּנֵי מָה אֵינָן מִטַּמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִים. וְאִם אֵינָן מִטַּמְּאִין טֻמְאַת אֳכָלִים, אַף הֵם לֹא יִלָּקְחוּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"ג מהלכות שגיונין הלכה ו ו טוש"ע מ"מ סימן קכג סעיף ו ועי"ש:

כו ב מיי' פ"ל מהל' בכורים הלכה ג ועי' השגות וכ"מ סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סי' שם סעיף נ:

כז ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף יב:

כח ד מיי' פי"ב מהל' מלך הל' י טור יו"ד סימן שנג סעיף ה:

כט ה מיי' פי"ל מהל' בכורים הל' יט סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סי' שם סעיף יד:

ל ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף טו:

לא ז ח מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף יג:

לב ט מיי' פ"ו מהלכות מיאוס הל' י טוש"ע יו"ד סי' מ סעיף ו:

רבינו גרשום

בבא כל אחד בהרשאה ואמר ליה אי מת דידי הוא אהדר לי ואי דחבראי הא נקיטנא הרשאה מיניה. אבל לתרי כהנים לא מצי עבדי הרשאה. דלכל חד אמר אנא לית לי אלא ה' סלעים דחזי: אדרבתא. הרשאה: היכא דכפריה. משום דמיחזי כשיקרא: תני רב הונא. מוסיף על מתניתי' דאחת בכרה ואחת שלא בכרה של ב' אנשים וילדו כר. מוסיף ב' זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום דמצי אמר מי שלא בכרה אשתו דלמא איתתי ילידי זכר ונקבה ואינו יודע איזה יצא ראשון: ותנא דידן. דלא תני לה דכיון דלא משכחת לה באיש ושתי נשיו אחת בכרה ואחת לא ביכרה דמכה נפשך חייב בה' סלעים דהא ב' זכרים ילדו לא מיתני ליה: מת הבן בתוך שלשים. בבכור דכל אשה קא מיירי: כיום שלפניו. ופטור: מה התם. במבוכר כתי' ומעלה דהיינו שלשים ויותר חדש הוי כ"ט ימים ומחצה ומעלה הוי יום א' היינו ל' יום ומחצה והיינו (כל אחד) [לאחר ל'] ומשום הכי ג)חייב אבל יום א' שלפניו ופטור: ור' עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמדאיצטריך למיכתב ולמעלה גבי ערכין (משום דליהוו) [הוי להו] ב' כתובין באין כאחת: אבל לגופייהו מלמדין. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תרוייהו בבכור אדם מישתעי דלמא דמלמדין להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר': דיום ל' כשל אחריו ומותר בניהרון ותפפורות: מת. לאחר שלשים: עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאמנין: מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדשי לי לאחר ל' דהויא מקודשת ואע"ג דנתעכלו המעות קודם: (כדתרצינן התם):

ג) תוי ל"ל ומצ"ל מת פיום ל' הוי פיום שלפניו ופטור.

שיטה מקובצת

ג) כתבינן: שתי נקבות וזכר כר' אין כאן כר': **כ)** מת הבן (ב"מ קב ע"ב): **ג)** הכי מספקא ליה: **ד)** שלפניו. ס"א של אחריו וכן גריס הרגמ"ה: **ה)** שלשים יום בחזקת: **ו)** פדוי אמר רבה דכ"ע: **ז)** הוו קדושין: **ח)** ששים שנה ומעלה וגו' וגמרי' במסכת: **ט)** כלומה הימנו אע"ג: **י)** יהא לו ערך אות ג' נמחק: **יא)** בבכור ובערכין כמו: **יב)** ומדמספקא ליה: **יג)** שלשים שנולד אין: **יד)** שנפדה לאו חזקה: **טו)** והכא לא. ס"א אינו:

בבא בהרשאה. שני החלות כתבו הרשאה החמד לחבירו ובא בעל הרשאה ומוצאו ממה נפשך אם שלי מת החזיר לי חת שלי ואם של חבירי מת החזיר לי חת שלו שהרי יש לי הרשאה: **אדרבתא.** הרשאה אמטלטלי דהוחיל ואינן בעין מיחזי כשיקרא שמא אין בידו אלא זה כלום ואתיימי שהרי שקרא: **היכא דכפריה.** לוה למלוה תו לא כתב מלוה הרשאה עלייהו משום דמיחזי כשיקרא: **תני רב הונא.** גבי שני עשים של ב' אנשים שלא נכרו וילדו שני זכריס ונקבה במחבת אין כאן לכהן כלום ואע"ג דחד הוי נכור ממ"ע שאם יולדה ב' זכריס החמד נכור ואם ילדה זכר ונקבה ילדה [ה] יולדת זכר ונקבה והוא נכור ואפ"ה הכן אינו מייב לפדות חת עלמו דת"ל שמא אין אני נכור אלא אחד ושתי נשים לא משכחת לה. לכיון לפיכך חד נכור יביב הוי כ' [ו] שאם אין אני יכול לומר לו הבן לכהן להכי לא תני ליה הכי אלא תני ליה כמו שהוא: **שמצותו על אביו.** מלות פדייתו על חד זה היתה על אביו שמת ומלות בנו עליו: **גמ' רש"ע אי אמר ליה מעכשיו יהא בנו פדוי לאו פדיון הוא.** לגלי מתנה בעלמא להא בתוך שלשים [ז] שייכא פדיה ואי מתוך ל' הרי לך המעות ולמחר שלשים יהול פדיון בני ואיתנהו מעות ביד כהן בעין למחר שלשים ודלי פדוי כמאן דיהיב להו ויהליה השתא: **נתעכלו.** שחינן בעין: **אקידושי אשה.** לפי יהיב לה השתא מידי ואמר לה התקדשי לי לאחר שלשים יום הויא מקודשת כדתנן במסכת קדושין (דף נט.): ת"ש

הגה"ה [ח] **בנו בתוך שלשים יום כו' יחזיר לו ה' סלעים.** פירש בקונטרס משום דנפל הוא ובתנם פירש כן לתפילו קיש ן ניה דכלו ו מדשיו בגן חדש תלה רחמנא: **לאחר שלשים אע"פ שלא נתן יתן.** [ט] בפסחים בסופו (דף קכח:) ממרינן לתני הבן מברך שהחייונו מכיון דזוכה לקייס המלוה ואין למחוה תהא דלא מברכינן שהחייונו על כל מילה ומילה כמו על כל פדיון הבן דתתי מלות פדיון הבן דלא שכיחא:

מת ביום שלשים ביום שלפניו ר' עקיבא אומר כו'. גרים המולן (יבמות דף לו:) ממרינן התם תניא ר"ש בן גמליאל אומר כל שהלה ל' יום בתחד חיינו נפל הא שהה פיקוח הוי ואיתמר תת בתוך שלשים יום ועמדה ונתקדשה תת אחת ישראל היא מולמת וכדוב הספרים גרסינן בסוף פרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלו.) תת בתוך שלשים וכן גורס [י] ר"י ור"ח גורס כן ונראה [יא]דגורס תוך שלשים לכיון דלתתי רבנן שבת יום שלפניו [יב]ור"ח תתי ניה פיקוח ופליגי רבנן שתעון בן גמליאל גם ביום שלשים תה לי ביום שלשים ותה לי ביתוך ל' יום גם [יג]בתוך שלשים [יד] ומפרשי תת בתוך שלשים יום ואיתנהו למעות ודאי בנו פדוי כי פליגי לאחר שלשים יום ונתעכלו המעות רב אמר [טו]בנו פדוי מידי דהוה [טז]אקידושי אשה התם לאו [יז]אע"ג דנתעכלו המעות הוו [יח] קידושי הכא

ה"מ היכא דכפריה. תימה דלגיטנת קמת במהובה (ג"ק דף ע.) דלא מפליג בין כפריה לגלא כפריה מתי מיכא למימר וכן ים להקשות ממתני' [יט] פרק שבועת העדות (שבועות דף גי:) גבי תים פלוני כהן תים פלוני לוי דלייך הת מנה לפלוני ביד פלוני תייבין והת אמרת על שימעת מפי מוכח ומשני בגת בהרשאה ופריך והת אמרי מהלעי ה"מ היכא דכפריה ומיהו ההוא מיכא לגוקומי בפקדון לגיטנת קמת דמהלעי [כ] דכיון שיכול להקדיש בפקדון דלמוכח בפ' המוכר לת הספינה (ב"ב דף פת.) גבי ההוא לתייתי קרי לפוס מהרש"ל יכול להרשות דמד טעמת הוא דלמוכח [כא] וים לתרן דך דשמעתין [כב][בקרקעות] ומלינא [כג][דרבי] לתים ליה לקמן בפירקין (דף נת.) פודין בקרקעות [כד] כמו שפודין במטלטלי [כה]דמקרקעי כתבינן דלדכתת דמטלטלי דוקא לא כתבינן לתיכת דרבנן גמרי [כו]חדש ממדבר מה התם ומעלה אף הכא נמי ומעלה ור"ע מספקא ליה מדאיצטריך למכתב ומעלה גבי ערכין ולא גמרי ממדבר הוו להו שני כתובים הבאים כאחד [כז]וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין או דלמא כי אין מלמדין לעלמא אבל לגופייהו מלמדין ומשום הכי [כח] מספקינן ליה אמר [כט]רב אשי [ל]הכל מודים לענין אבילות יום שלשים כיום שלפניו (ג' ד' ה')[לא]ואמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל: **מתני' [לב]מת האב** בתוך שלשים [לג] בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שנפדה לאחר שלשים יום בחזקת שנפדה עד שיאמרו לו שלא נפדה [לד]הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו רבי יהודה אומר בנו קודמו שמצותו על אביו ומצות בנו עליו: **גמ'** [לה]איתמר הפודה את בנו בתוך שלשים יום רב אמר בנו פדוי ושמואל אמר אין בנו פדוי (ד' ו') [לו]דכולי עלמא מעכשיו אין בנו פדוי לאחר שלשים יום ואיתנהו למעות ודאי בנו פדוי כי פליגי לאחר שלשים יום ונתעכלו המעות רב אמר [לז]בנו פדוי מידי דהוה [לח]אקידושי אשה התם לאו [לט]אע"ג דנתעכלו המעות הוו [מ] קידושי הכא

בבא בהרשאה [ט]**והאמרי נהרדעי** [א]**לא כתבינן** (ט) **אדרבתא אמטלטלי ה"מ היכא דכפריה** [ט] **אבל היכא דלא כפריה** [ט] **כתבינן: זכר ונקבה** (כ) **אין כאן לכהן כלום: תנא רב הונא** [ב]**שני זכרים ונקבה אין כאן לכהן כלום ותנא דידן כיון דבשני אנשים הוא דמשכחת לה באיש אחד ושתי נשים לא משכחת לה לא מתני ליה: מתני'** [ג]**מת הבן** [ג] **בתוך שלשים יום אע"פ שנתן לכהן יחזיר** [ג]**לאחר ל' יום אע"פ שלא נתן יתן מת בתוך שלשים כיום שלפניו ר' עקיבא אומר אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן: גמ'** [ד]**מאי טעמייהו דרבנן גמרי** [א]**חדש** [ב]**חדש ממדבר מה התם ומעלה אף הכא נמי ומעלה ור"ע מספקא ליה מדאיצטריך למכתב ומעלה גבי ערכין ולא גמרי ממדבר הוו להו שני כתובים הבאים כאחד** [ג]**וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין או דלמא כי אין מלמדין לעלמא אבל לגופייהו מלמדין ומשום הכי** [ג] **מספקינן ליה אמר** [ד]**רב אשי** [ד]**הכל מודים לענין אבילות יום שלשים כיום שלפניו** (ג' ד' ה') [ו]**ואמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל: מתני'** [ז]**מת האב בתוך שלשים** [ה] **בחזקת שלא נפדה עד שיביא ראיה שנפדה לאחר שלשים יום בחזקת שנפדה עד שיאמרו לו שלא נפדה** [ט]**הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו רבי יהודה אומר בנו קודמו שמצותו על אביו ומצות בנו עליו: גמ'** [ט]**איתמר הפודה את בנו בתוך שלשים יום רב אמר בנו פדוי ושמואל אמר אין בנו פדוי** (ד' ו') [י]**דכולי עלמא מעכשיו אין בנו פדוי לאחר שלשים יום ואיתנהו למעות ודאי בנו פדוי כי פליגי לאחר שלשים יום ונתעכלו המעות רב אמר** [יא]**בנו פדוי מידי דהוה** [יב]**אקידושי אשה התם לאו** [יג]**אע"ג דנתעכלו המעות הוו** [יד] **קידושי הכא**

מתני' בנו בתוך שלשים יום כו' יחזיר לו ה' סלעים. פירש בקונטרס משום דנפל הוא ובתנם פירש כן לתפילו קיש ן ניה דכלו ו מדשיו בגן חדש תלה רחמנא: **לאחר שלשים אע"פ שלא נתן יתן.** [טו] בפסחים בסופו (דף קכח:) ממרינן לתני הבן מברך שהחייונו מכיון דזוכה לקייס המלוה ואין למחוה תהא דלא מברכינן שהחייונו על כל מילה ומילה כמו על כל פדיון הבן דתתי מלות פדיון הבן דלא שכיחא:

מת ביום שלשים ביום שלפניו ר' עקיבא אומר כו'. גרים המולן (יבמות דף לו:) ממרינן התם תניא ר"ש בן גמליאל אומר כל שהלה ל' יום בתחד חיינו נפל הא שהה פיקוח הוי ואיתמר תת בתוך שלשים יום ועמדה ונתקדשה תת אחת ישראל היא מולמת וכדוב הספרים גרסינן בסוף פרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלו.) תת בתוך שלשים וכן גורס [יא] ר"י ור"ח גורס כן ונראה [יב]דגורס תוך שלשים לכיון דלתתי רבנן שבת יום שלפניו [יג]ור"ח תתי ניה פיקוח ופליגי רבנן שתעון בן גמליאל גם ביום שלשים תה לי ביום שלשים ותה לי ביתוך ל' יום גם [יד]בתוך שלשים [טו] ומפרשי תת בתוך שלשים יום ואיתנהו למעות ודאי בנו פדוי כי פליגי לאחר שלשים יום ונתעכלו המעות רב אמר [טז]בנו פדוי מידי דהוה [יז]אקידושי אשה התם לאו [יח]אע"ג דנתעכלו המעות הוו [יט] קידושי הכא

ומלמו מרי ביום שלשים תוקי הוא דמכיון מדרבנן ומתת מפי' לעיין מביולות [כ] [כא]דהוי כבר קיימת: **ביום שלפניו.** ות"ת [כב] דברים המולן (יבמות דף לו:) מתתת לן מן המורה מפי' תוך ל' דמי הוא דתתר תת בתוך ל' ועתדה ונתקדשה תת תת כהן היא מיהא מולמת וי"ל דהתם בנפל מן הגג מו מלמו מרי כרבנן דפליגי מרבן שתעון בן גמליאל בסוף ר"ש דמילה תבל הכא בפיהם ותת בתוך שלשים יום הוא ומיהו [כג]תפ"ת חייבי הכא בנפל מן הגג כי התם תין לתוש דהכי נתי תפקינן בסוף תת לא היא כרבן שתעון בן גמליאל לעיין מביולות להקל תף על גב דבתתת כהן מלינא ות"ת דהכא מקילינן כל כך לעיין מביולות תפילו

מן לא חשיב פרייה: **יח)** מתתני' דפרק: **יט)** דנהרדעי דכתו שיכול להקדיש פקדון כדתוכח: **יט)** בקרקעות כגון שפראו בקרקעי דאמקרקעי: **כ)** כדתוכח במרובה: **כא)** חייב לו ואין: **כב)** צריך עיון דדלמא: **כג)** ומצורים לו לתת: **כד)** ומצורים לו לתת: **כה)** מת הבן בתוך: **כו)** יתן בפ' ערבי פסחים בסופו: **כז)** לספק הכא כיון שמת לא מברך שהחיינו דצערא קא מדכר או שמא מ"מ מברך: **כח)** גורס רש"י ור"ח גורס כן ונראה דגרסי' תוך כ' ופליגי רבנן על רשב"ג גם: **כט)** שלשים שאם לא היו גורסים כאן יום שלשים מנין היה להם זה החילוק אלא נראה דגרסי' ביום שלשים ומפרשי: **ל)** אבילות חשיבא כבר קיימא: **לא)** שלפניו וא"ת בריש החולץ:

עין משפט נר מצוה

לג א ב מיי׳ פי״ח מהל׳ בכורים הלכה ג סמ״ג עשין קמד טוש״ע י״ד סי׳ שה סעיף ו:

לד ג מיי׳ שם הלכה ו טוש״ע שם סעיף ה:

לה ד מיי׳ פי״ח מהל׳ מזקי ממון הל׳ ה:

לו ה מיי׳ פ״ח מהל׳ ערכין וחרמין הלכה ה:

לז ו מיי׳ שם פ״ג הל׳ ה:

לח ז מיי׳ פי״ח מהל׳ בכורים הלכה ו טוש״ע י״ד סי׳ שה סעי׳ ג:

לט ח מיי׳ פ״ח מהל׳ ערכין וחרמין הלכה ה:

פניני רש״י

היכא דליכא אלא חמש סלעים. דלית ליה נכסי אלא ה׳ סלעים:

(קדושין נט:)

פריך ליה לבריה. ...דאין זה תופס שהרי מלוה הוא בו עליו יותר ממלוותו:

(קדושין נט:)

בשקל הקדש במנה צורי. שקל הקדש שוה כ״ה שקלים מנה צורי:

(קדושין יח:)

רבינו גרשום

התם בידו לקדשה מעכשיו אפי׳ בתוך שלשים הלכך הוו קדושי ואע״ג דתעכלה המעות: הא לא מת בנו פדוי אע״ג דנתן לו קודם: עד שיאמרו לו שנפדה. הא אמרו לו שנפדה אע״ג דבתוך ל׳ ההה הוי פדוי: לאו ככתובה בשטר דמיא. ולא גבי ממשעבדי וליכא אלא ה׳ בני חורין: מנה של צור כ״ה שקלים במנה של תורה: ר׳ אמי אמר דינרא ערביא. נמי הוי סלע: איסתירא סורסיא. סלע של אותו מקום שהן קלים שנותנין מהן ח׳ בדינר של זהב. דינר זהב הוי ה׳ פשוט למשקל הברזל דינר כסף ב׳ ומחצה למשקל הברזל ודינו דינר זהב בסלעים דאורייתא אין דינו לימכר אלא בר׳ סלעים של כסף שהן כ״ד דינרי כסף שהן כ״ד זוז (והאי זוז דינר האי) והאי דקאמר ר׳ יוחנן כ״ה זוז אותו זוז נכנס להכרע כ״ד זוזין אם היו שוקלין כל אחד לבד: ס״א סורסיא. כלומר שהוא כסרסור שבו עושין כל סחורה. למ״ה:

שיטה מקובצת

פ] פדוי תני אין בנוי פדוי. גליון פדוי תימה אמאי משבש הברייתא דהאי תנא איתני כרב ועוד הא קי״ל הלכה כרב באיסורי. תוס׳ הרא״ש ז״ל: ואע״ג דקי״ל כל היכא דפליגי רב ושמואל הלכה כרב באיסורא וכדשמואל בדיני הכא הלכתא כותיה דשמואל. בקצת ספרים ישנים אינו וכן משמע מתוס׳ הרא״ש: **ב]** גמ׳ מאי מנה: **ג]** חנינא אמר איסתירא סאסריתא תני׳ סרסיא נמחק: **ד]** פריק לבריה מיד: **ה]** הלקוחות קדם אות ו׳ נמחק: **ו]** ולא פורש לי אות ו׳ נמחק: **ז]** סלעים קטנים הס״ד: **ח]** בדינרא בדינר האמור בכל התלמוד שהוא דינר מדינה שמינית שבדינר צורי שהוא שש מעה שמיני שבדינר מדינה והיינו סאסריתא הוא סלע מדינה הס״ד ומה״ד חמש מיניייהו לפדיון הבן ור׳: חנינא תנא הוא ופליג אמתני׳ הס״ד: **ט]** לקוחות אהני חמש: **י]** בעייא היא בפרק: **יא]** ליה פשיטא לן דלא: **יב]** אימת דחל חיובי: **יג]** דמשכחת דהוא קודם: **יד]** כתב להכין דאקני: **טו]** מנה דהסלע ד׳: **טז]** שלשים שקלים: **יז]** אבל ר״ת מדקדק דדינר: **יח]** דאמר איסתירתא סוסריתא דמזדבנא: **יט]** דינר מדינה שמינית: **כ]** צורי ודינר צורי גופיה: **כא]** דדינר דר׳ חנינא מפרש: **כב]** דינרא בדינר זהב איירי כמו דינרא הדריינא הוה דדהבא דמזדבנא: **כג]** דדינרא כולם בדינרי זהב: **כד]** דר׳ אסי אומר מנה צורי כלומר ה׳ סלעים של צורי הן סלעים של בן: **כה]** דינר זהב של: **כו]** צורי הוא דינרא: **כז]** שמצא בתשובת: **כח]** עשרה מאותן של: **כט]** זה דכאן פירש דדינר: **ל]** בעשרים כדפרש״י דשיעורו בה׳ סלעים: **לא]** איסתירא סאסריא: **לב]** סוסריתא נוראה: **לג]** לשון סורסי שהוא על שם סוריא: **לד]** הש״ס ההוא לא מזדבן אלא בעשרים: **לה]** ששוה שמנה סלעים מסלעים של: **לו]** כ״ד והדר דל שתותא מאותן כ״ד: **לז]** זוזי ופלגי דנקא ודומה:

גמ׳ ע][נדה כד: ע״ש] **ב)**[ל״ל שיביא ראיה] **ג)**[קדושין כט. ע״ש] **ד)**[ערכין ו: וש״נ] **ה)**[קדושין יח:] **רש״י ו)**ג׳ ס״ק היוצא ממדינת צור ושיעור של מותה מנה כ״ה סלעים והסלע ד׳ זוזים כו׳ כל״ל ועי׳ בתוס׳ ב״ב שמביא בשם ר״ת בני׳ זו **תום׳ ז)**ולעיל מהכי ס״ק **ח)**שהוא קודם לבני ס״ק **ט)**[וע״ע תוס׳ קדושין כט: ד״ה ותניא] **י)**ג׳ ס״ק צור ושיעור של מותה מנה כ״ה סלעים והסלע ד׳ זוזים כו׳ **יא)**ג״ס כאן ס״ק **יב)**דקאמר ס״ק **יג)**[ב״מ כח:] **יד)**עם דיעבי ס״ק **טו)**גי׳ הס״ק שיעורין דלכי מסי מנה צורי כלומר סלעים ה׳ סלעים של מנה הן ה׳ סלעים של בן ור׳ אמי אמר כי׳ והדל״ת **טז)**היינו דינרא ס״ק **יז)**מאותם דינרים ס״ק **יח)**גי׳ ס״ק של בן ור״ת קומר הל״ת **יט)**דהל דינרי צור מזדבן בעשרים ומשקה והלי של סורסי׳ שהוא שמנה סלעים ס״ק **כ)**שיך לקמן

הגהות הב״ח

(ע) **גמ׳** למעות **בעיניהו** ת״ש: **(ב)** **שם** ואת אמרת בנו לפדוי **תני** אין בני פדוי ואע״ג דקיימא לן: **(ג)** **שם** במשנה **וחמשים** של סורסי׳: **(ד)** **שם** תוך מן השקלים:

גליון הש״ס

גמ׳ רבשמואל בדיני. ע׳ גיטין ס ע״ב תד״ה ושמואל:

תורה אור

תום׳ אן וְכָל עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֶּׁקֶל: (ויקרא כז, כה)

ודידיה אזיל וטריף ממשעבדי ובהני חמש בני חורין פריק ליה לבריה. וא״ת היכי טריף ממשעבדי הא אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין והא מיכא ממנ בני חורין ומה היה פורק בנו מחלה הוה ניחא ליה וא״ת לכתי ליהדרי לקומות [ט] [י]מהני ממנ שפדה כהן בנו למה נפשך שיעבודם קודם ליולדת בנו דהי ליולדת בנו קדמה מ״ם היה יכול לטרוף מן הלקוחות לפדיון בנו כמו לפדיון עצמו וי״ל דהכא מלקוחות שקנו מאביו לפיכך אין מוחזין על הנכסים שקנה הוא ועוד י״ל כגון שלא נתנ ממנ ללקוחות לתקני והוא קנה הך ממנ בני חרי מחרי כן ואפי׳ היכא דנתנ ליה לתקני בעיא [י] (כ״ב דף קנו.) פשיטא לן דלא היכא דלא נתנ ליה [יא] קיימא לן דלא משעבד ומה אמר מי הך משעבדי בנכסים שקנה מאביו ניחא אבל בנכסים שקנה הוא היכי משעבדי לפדיונו דהא ליתא [יב] מל מיוב פדיון עצמו כשהגיע שעת שעבוד גדול מו לא משעבד נכסים שקנה מחרי כן דלא נתנ ליה לכהן לתיקני ולריך לומר דעל כרחין מיירי כשיכיל מאביו מיהו לר׳ יהודה נמי זימנין דמשכחת [יג] [יד]להוא קודם לבנו כגון שאין לו נכסים מאביו ומשהגיע שעות קנה הני קרקעות ומכרם למחר לילת בנו לפדיון בנו חזיל וטריף ממשעבדי ועוד י״ל דנכסים שקנה מחרי כן מל עלייהו שיעבוד לענין פדיון ומ״ג דלא נתנ ליה [יד] לתיקני לכל שעת ושעת לריכ עליה מיוב פדיון וכיון דמשגיע ליה כמלוה בשעת הוי כאילו נתנ למחר שקנה

ת״ש. ממתניתין מת המוכ בתוך שלשים בחזקת שלא נפדה הוי. עד שיבית לריה גרסינן ומי מייתי לריה הוי פדוי וקשיא לשמואל: **דידיה.** משמ סלעים דידיה חזיל כהן וטריף ממשעבדי שהרי שיעבודו של כהן קדם והיינו דקאמר שמואל על מנת כלומר שמשגיח נשמעבדו מותן נכסים להכין: **ובהנך חמש בני חרי פריק** [ט] **לבניה.** מיד לתי יהיב בני חרי משום פדיון דידיה תו לא מיפריק בנו דשמע שיעבוד הלקומות [כ] קודם ליולדת בנו: **לאו ככתובה בשטר דמיא.** ולתי יהיב בני חרי בשביל פדיון בנו תו לא מיפריק ליהו לכהן לא מני טריף לקומות: **מתני׳ מנה צורי.** מפרש בגמרא: **חמשים של אונס ושל מפתה.** כלומר וכן ממשים של אונס וכו׳: **וכולן בשקל הקדש.** להוו עשרין מעין ואותן מעין שמעות מנה צורי וכגמ׳ מפרש למה לי למהדל ולמיתני תלתי וכולה: **חוץ משקלים.** שקלים הבאים בלשכה בלחר אין מכיזין אם אלא מעמא של בני עזרה: **גמ׳ מנה של צורי.** [ט]היולא במדינת צורי להסלע ד׳ זוזים והזוז במשקל זהב של משקל שני פשיטין וממלה למשקל הברזל: **רבי אמי אומר.** סלע צורי היינו דינר ערבית ישמעאלי ולא [ו] פירש לי שיעורו ומלתי במשנת הגחונים בגליון שמצא דינרים המחורים בכל הס״ם שהדינר שם משה בסף עושין עשרה מחותן של ערביה ובלשון ערבי קורין מותה מגרעות: **איסתירא סופריתא.** סלעים [ז] מיוחנים: **דמזדבנא תמניא.** מייניהו בדינרא[ח] דינרא

הכא נמי לא שנא ושמואל אמר לך התם בידו לקדשה מעכשיו הכא אין בידו לפדותו מעכשיו ואע״ג דקיימא לן דכל היכא דפליגי רב ושמואל הלכתא [ט]כרב באיסורי [י]וכשמואל בדיני הכא הלכתא כוותיה דשמואל תנן מת בתוך ל׳ יום אע״פ שנתן לכהן יחזיר לו חמש סלעים טעמא דמת הא לא מת בנו פדוי הכא במאי עסקינן דאיתנהו למעות [יא] תא שמע בחזקת שלא נפדה עד [יב](שיאמרו לו) שנפדה התם נמי דאיתנהו למעות בעינייהו תני תנא קמיה דרב יהודה הפודה את בנו בתוך שלשים יום בנו פדוי אמר ליה שמואל אמר אין בנו פדוי ואת אמרת בנו פדוי [יג] [יד]ואע״ג דקיימא לן כרב באיסורי וכשמואל בדיני הכא הלכתא כותיה דשמואל: הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו וכו׳: תנו רבנן [טו]הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו רבי יהודה אומר בנו קודמו שמצותו על אביו ומצות בנו עליו אמר ר׳ ירמיה [א]הכל מודים היכא דליכא אלא חמש סלעים הוא קודם לבנו מאי טעמא דמצוה דידיה עדיף כי פליגי היכא דאיכא חמש משועבדות וחמש בני חורין ר׳ יהודה סבר [יז]מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא ודידיה אזיל וטריף ממשעבדי ובהני חמש בני חורין פריק ליה לבריה ורבנן סברי מלוה הכתובה בתורה

לאו ככתובה בשטר דמיא [ב]**הלכך מצוה דידיה עדיף: מתני׳** [ה][ג]**חמש סלעים של בן במנה צורי** [ד]**שלשים של עבד** (ג) [ה]**חמשים של אונס ושל מפתה** [ו]**ומאה של מוציא שם רע כולם בשקל הקדש במנה צורי** [ז]**וכולן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ** (ד) [ח]**משקלים: גמ׳** [ג] **מנה צורי אמר רבי אסי מנה של צורי רבי אמי אמר דינרא ערבא רבי חנינא** [ג] **אומר איסתרא סרסיא דמיזדבנא תמניא בדינרא חמש מיניהו לפדיון הבן רבי**

חמש סלעים של בן (ב׳) [בר׳]. משם בכסף שקנים וערכין לא מיטעריך ליה לתנא למיתני דבמשם כתיב בהדיא בשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דבשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא כז) [א] וכל ערכך יהיה בשקל הקדש: **אמר רבי אסי מנה של צורי.** פי׳ בקונטר׳ היולא במדינת [י]צור וזהו שיעור סלע של מותו מנה [טו] דבסלע ד׳ זוזים והזוז במשקל זהב של משקל שני פשיטים ומתלה למשקל הברזל ורלתה שקנאה היתה בידו מרבותיו ומשמע מרובה לומר דזוז הוא דינר של כסף ומשקלו [יא]של זהב וכמו כן פירש בפי׳ מומם בפרשת ואלה המשפטים גבי ל׳ [טז] שקל להשקל משקלו מלבעה זהובים שהם חלי מוקיי״ש למשקל היסר של קלוייש משמע נמי מרובה לומר דדינר כסף וזהב משקלו שוה לסלע הוא ד׳ דינרים [יב] נמי משמע בכסים של כסף כמו שמפרש בסמוך וטעד פי׳ בקונטר׳ דר׳ חנינא תנא לתמר [יג] לימתיכין מרבית תמנית מיניהו בדינרא היינו דדינר המחור בכל הס״ם הוא דינר [יד] שמיעית שבדינר צורי ור׳ חנינא תנא לתמר שהוא מפרש מיניהו לפדיון הבן ותמנית מיניהו לא שוו אלא חלק שמיעית שבדינר צורי [כ] וצורי גופיה מין משקלו חלק שני פשיטים ומתלה נמלת לתמש סלעים של בן מין חוץ פשוט חמד ממטבע שלנו לר׳ חנינא ועוד דדינר [כא] מפרש דהוא כשנה רגיל לקרותו זוז ובלשון הס״ם רגיל לקרותו פשיטי כי הסוא דכתובות (דף פז.) דלתתיל ממשי זוזי פשיטי ועוד בכל דוכתי בשתא דינרא [כב] הוא דלהכא דמזדבנא בעשרים וממשה זוזי בפ״ק דקדושין (דף מ.) גבי רב כהנא דיהיב ליה חליהו שיפא דדינרי ור׳ אמי אמר סלעים של בן ור׳ אמי אמר כי׳ והדל״ת **טז)**היינו דינרא ס״ק **יז)**מאותם דינרים ס״ק **יח)**גי׳ ס״ק של בן ור״ת קומר הל״ת **יט)**דהל דינרי צור מזדבן בעשרים ומשקה והלי של סורסי׳ שהוא שמנה סלעים ס״ק **כ)**שיך לקמן

מנה צורי אמר דינרא ערבא רבי חנינא [ג] **אומר איסתרא סרסיא דמיזדבנא תמניא בדינרא חמש מיניהו לפדיון הבן רבי**

חמש סלעים של בן (ב׳) [בר׳]. משם בכסף שקנים וערכין לא מיטעריך ליה לתנא למיתני דבמשם כתיב בהדיא בשקל הקדש וערכין נמי פשיטא דבשקל הקדש הוו כיון דכתיב (ויקרא כז) [א] וכל ערכך יהיה בשקל הקדש: **אמר רבי אסי מנה של צורי.** פי׳ בקונטר׳ היולא במדינת [י]צור וזהו שיעור סלע של מותו מנה [טו] דבסלע ד׳ זוזים והזוז במשקל זהב של משקל שני פשיטים ומתלה למשקל הברזל ורלתה שקנאה היתה בידו מרבותיו ומשמע מרובה לומר דזוז הוא דינר של כסף ומשקלו [יא]של זהב וכמו כן פירש בפי׳ מומם בפרשת ואלה המשפטים גבי ל׳ [טז] שקל להשקל משקלו מלבעה זהובים שהם חלי מוקיי״ש למשקל היסר של קלוייש משמע נמי מרובה לומר דדינר כסף וזהב משקלו שוה לסלע הוא ד׳ דינרים [יב] נמי משמע בכסים של כסף כמו שמפרש בסמוך וטעד פי׳ בקונטר׳ דר׳ חנינא תנא לתמר [יג] לימתיכין מרבית תמנית מיניהו בדינרא היינו דדינר המחור בכל הס״ם הוא דינר [יד] שמיעית שבדינר צורי ור׳ חנינא תנא לתמר שהוא מפרש מיניהו לפדיון הבן ותמנית מיניהו לא שוו אלא חלק שמיעית שבדינר צורי [כ] וצורי גופיה מין משקלו חלק שני פשיטים ומתלה נמלת לתמש סלעים של בן מין חוץ פשוט חמד ממטבע שלנו לר׳ חנינא ועוד דדינר [כא] מפרש דהוא כשנה רגיל לקרותו זוז ובלשון הס״ם רגיל לקרותו פשיטי כי הסוא דכתובות (דף פז.) דלתתיל ממשי זוזי פשיטי ועוד בכל דוכתי בשתא דינרא [כב] הוא דלהכא דמזדבנא בעשרים וממשה זוזי בפ״ק דקדושין (דף מ.) גבי רב כהנא דיהיב ליה חליהו שיפא דדינרי ור׳ אמי אמר סלעים של בן ור׳ אמי אמר כי׳ והדל״ת **טז)**היינו דינרא ס״ק **יז)**מאותם דינרים ס״ק **יח)**גי׳ ס״ק של בן ור״ת קומר הל״ת **יט)**דהל דינרי צור מזדבן בעשרים ומשקה והלי של סורסי׳ שהוא שמנה סלעים ס״ק **כ)**שיך לקמן

לינרא

לינרא